

cpb

Pensioenstudie CPB

Ministerie
van
Financiën,
16-2-2005

Naar een schokbestendig pensioenstelsel

Verkenning van enkele beleidsopties op pensioengebied

Doel en afbakening

■ Analyse

- ▶ Invloed op herstel op korte termijn
- ▶ Schokbestendigheid op lange termijn

■ Focus op:

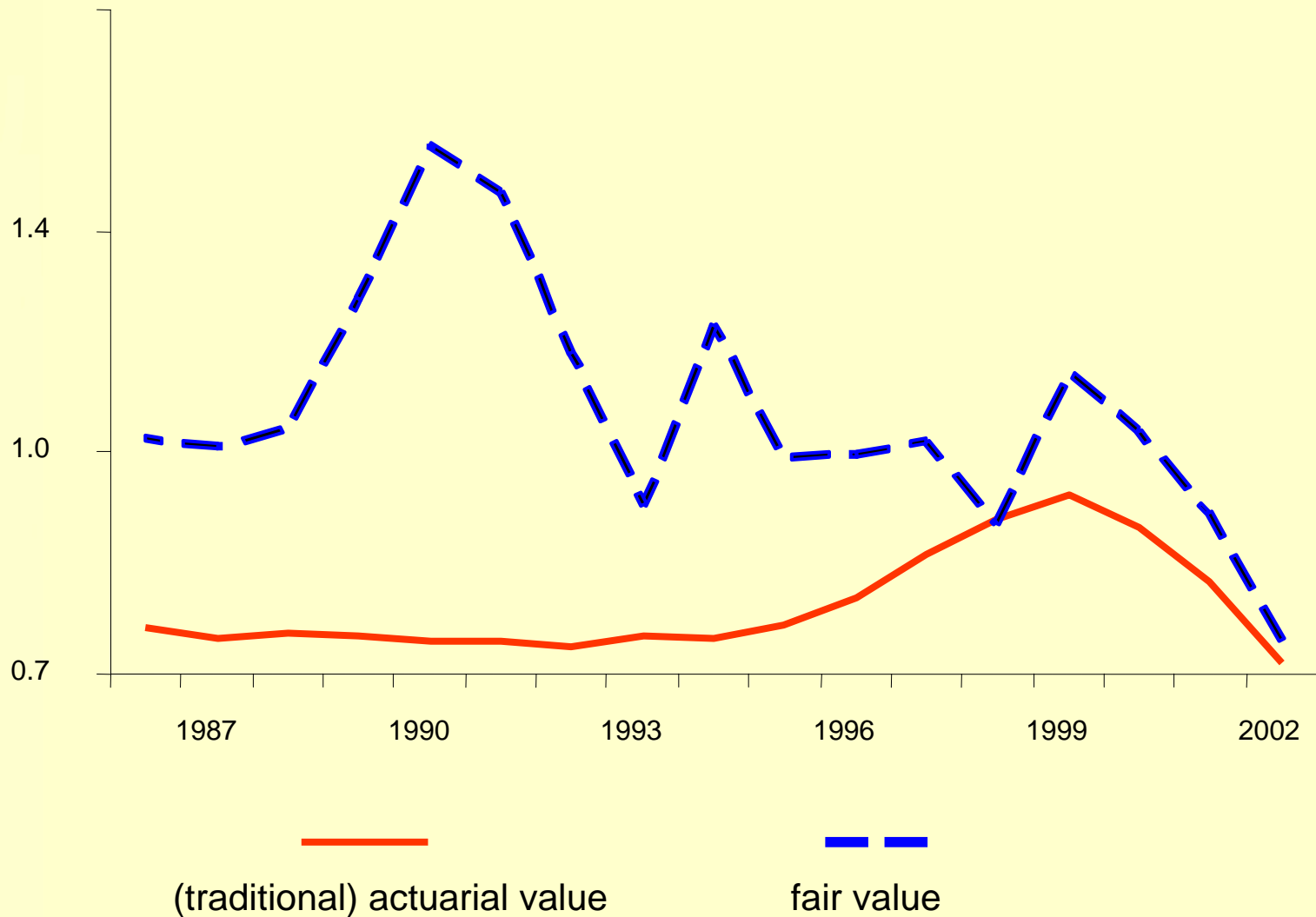
- ▶ Intergenerationele verdeling
- ▶ Macro-economische doorwerking
- ▶ Pensioencontract (DB, DC, staffel e.d.)
- ▶ (Niet) risico's contracten

cpb

Pensioenstudie CPB

Ministerie van Financiën, 16-2-2005

Pensioenschok: reëel dekkingstekort 30%

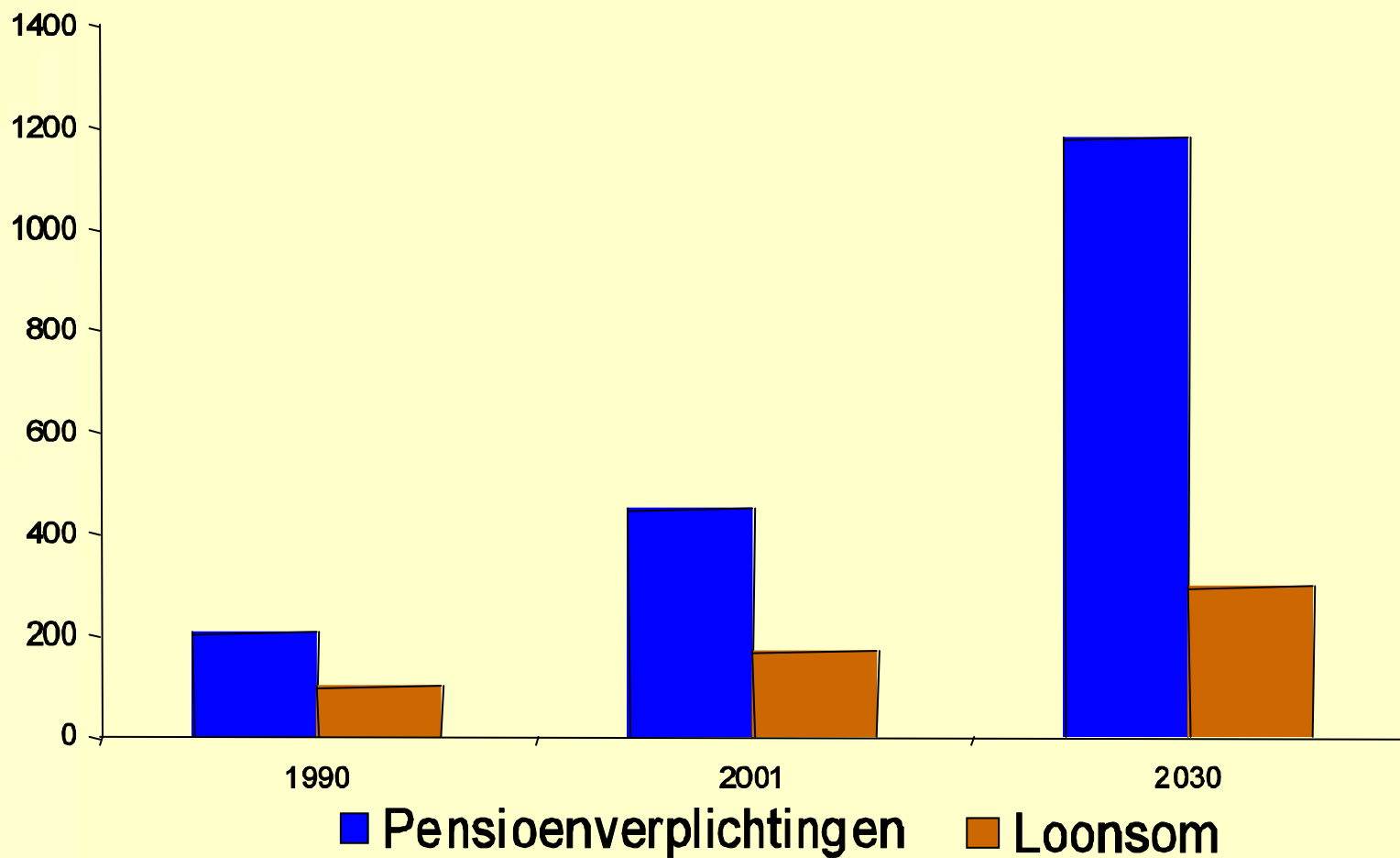

cpb

Pensioenstudie CPB

Ministerie
van
Financiën,
16-2-2005

Achtergrond: krimpend draagvlak voor schokken

GAMMA model

- CPB-model GAMMA
 - ▶ Dynamisch model met overlappende generaties
 - ▶ Kleine open economie
 - ▶ Perfecte kapitaalmarkt
 - ▶ Optimaliserend spaar- en arbeidsaanbodgedrag
 - arbeidsaanbod afhankelijk van belastingen en pensioenpremies (soms)
 - ▶ Incorporatie van generational accounting benadering van publieke sector

- Uitgangssituatie
 - ▶ Representatief pensioen fonds
 - Middelloon
 - Loonindexatie conditioneel op dekkingsgraad
 - Herstel in 15/35 jaar
 - ▶ Overheidsbeleid: tax smoothing (consumptiebelasting)

Herstel na de schok: Pensioenpremies

	2010	2015	2025	2050
Invoering staffel (loslaten volledige indexatie)	-8.4	-7.4	-3.5	1.3
Verlaging ambitieniveau (70% ->60%)	-0.2	-0.9	-2.1	-2.2

Herstel na de schok: Werkgelegenheid

	2010	2015	2025	2050
Invoering staffel (loslaten volledige indexatie)	1.0	1.2	0.8	-0.2
Verlaging ambitieniveau (70% ->60%)	-0.5	-0.4	-0.2	-0.2

Schokbestendigheid

- **Vier stelsels:**
 - middelloon (ML)
 - eindloon (EL)
 - defined contribution (DC)
 - hogere pensioenleeftijd (PLFT)

- Voor verschillende schokken:
 - ▶ rentedaling, vermindering groei van arbeidsproductiviteit, verlenging levensverwachting, beurskrach
 - ▶ focus op aandelenkoersdaling

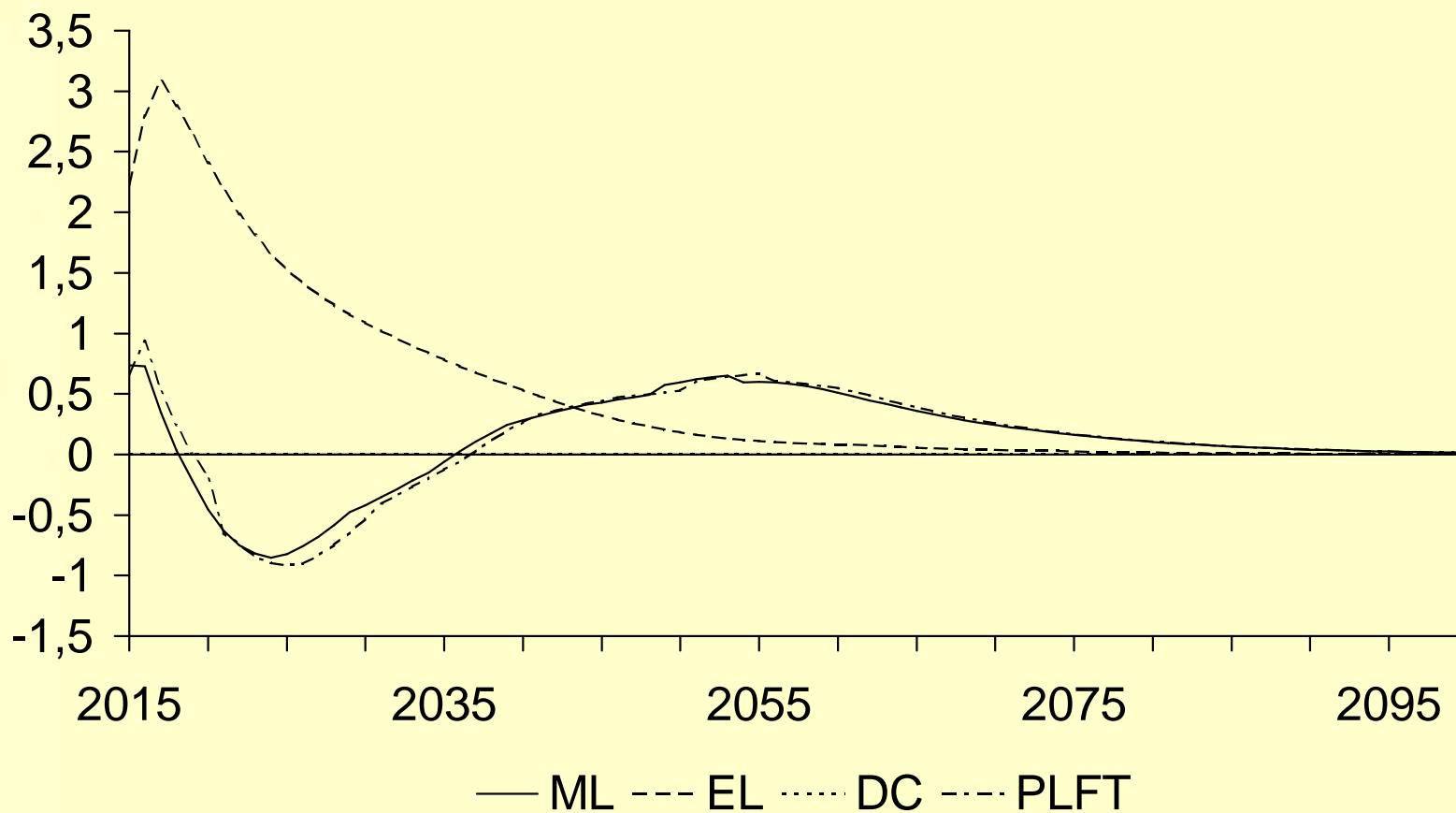
cpb

Pensioenstudie CPB

Ministerie
van
Financiën,
16-2-2005

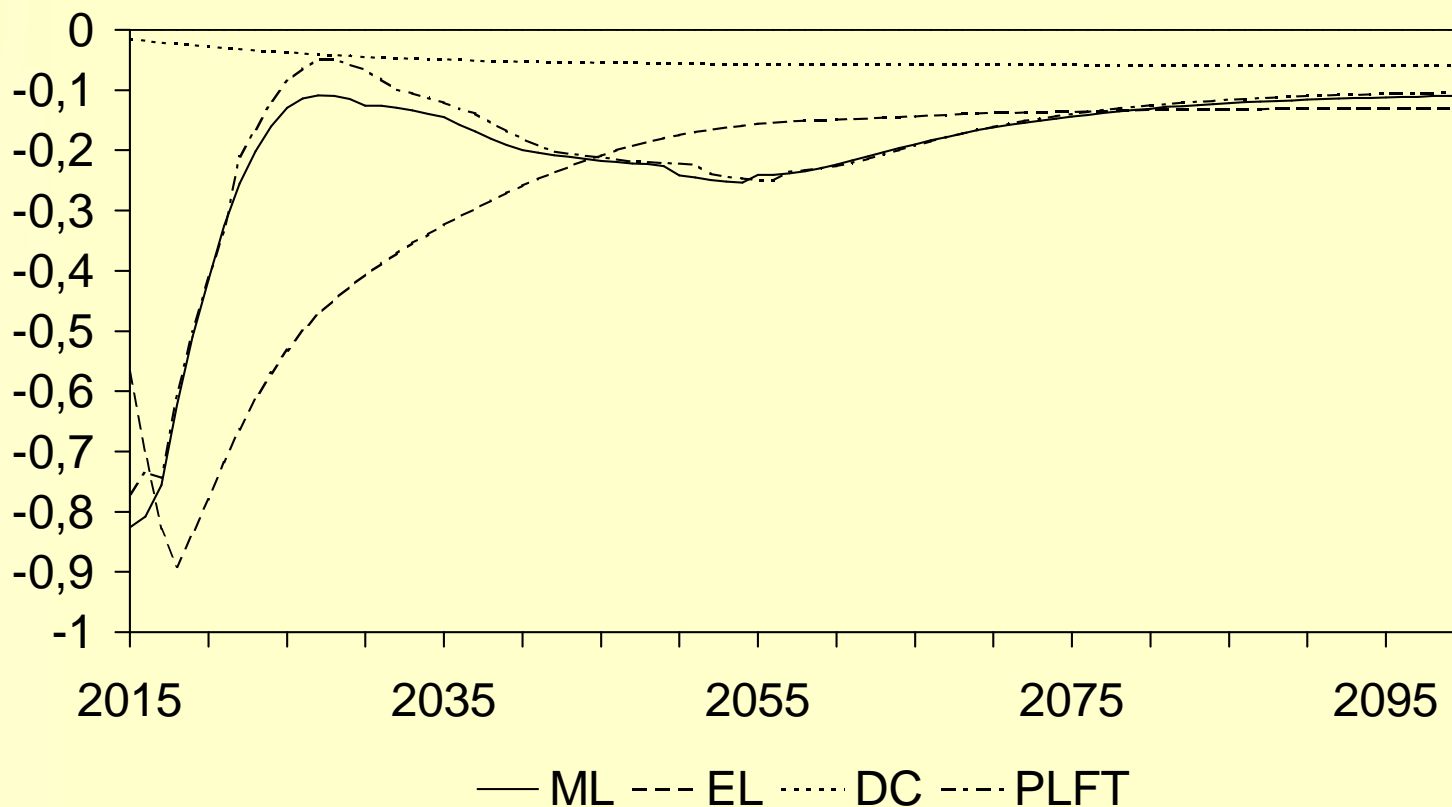
Schokbestendigheid: aandelenkoersschok -20%

Premies

Schokbestendigheid: aandelenkoersschok -20%

Werkgelegenheid

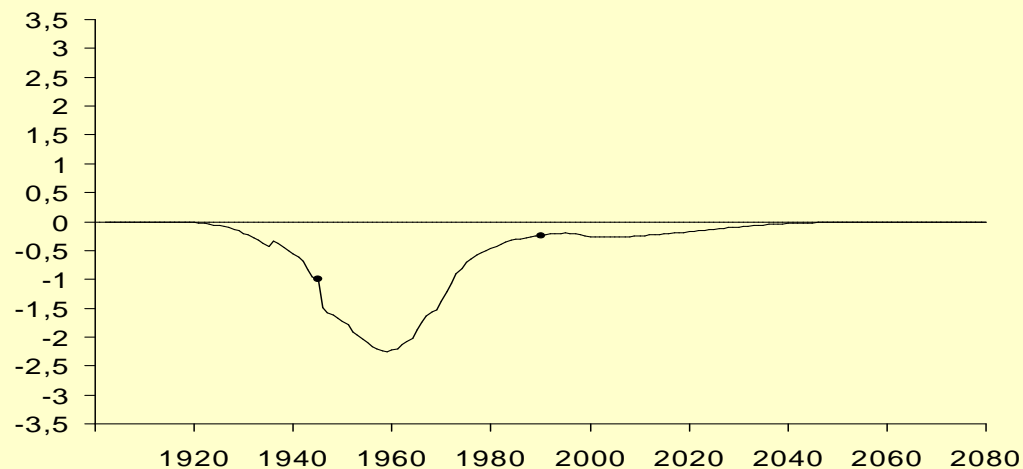
cpb

Pensioenstudie CPB

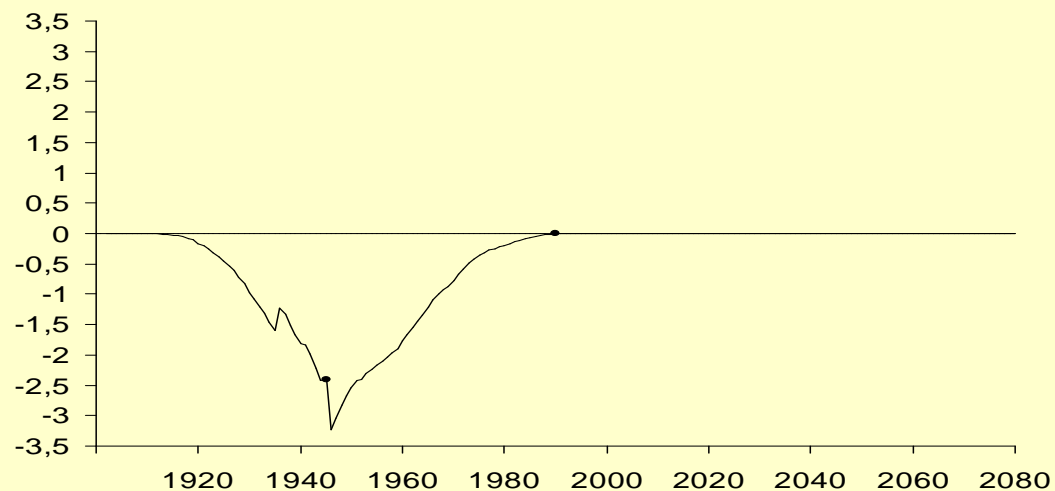
Ministerie
van
Financiën,
16-2-2005

Netto profijt van pensioenen bij aandelenkoersschok -20% (mutaties in mrd euro per cohort)

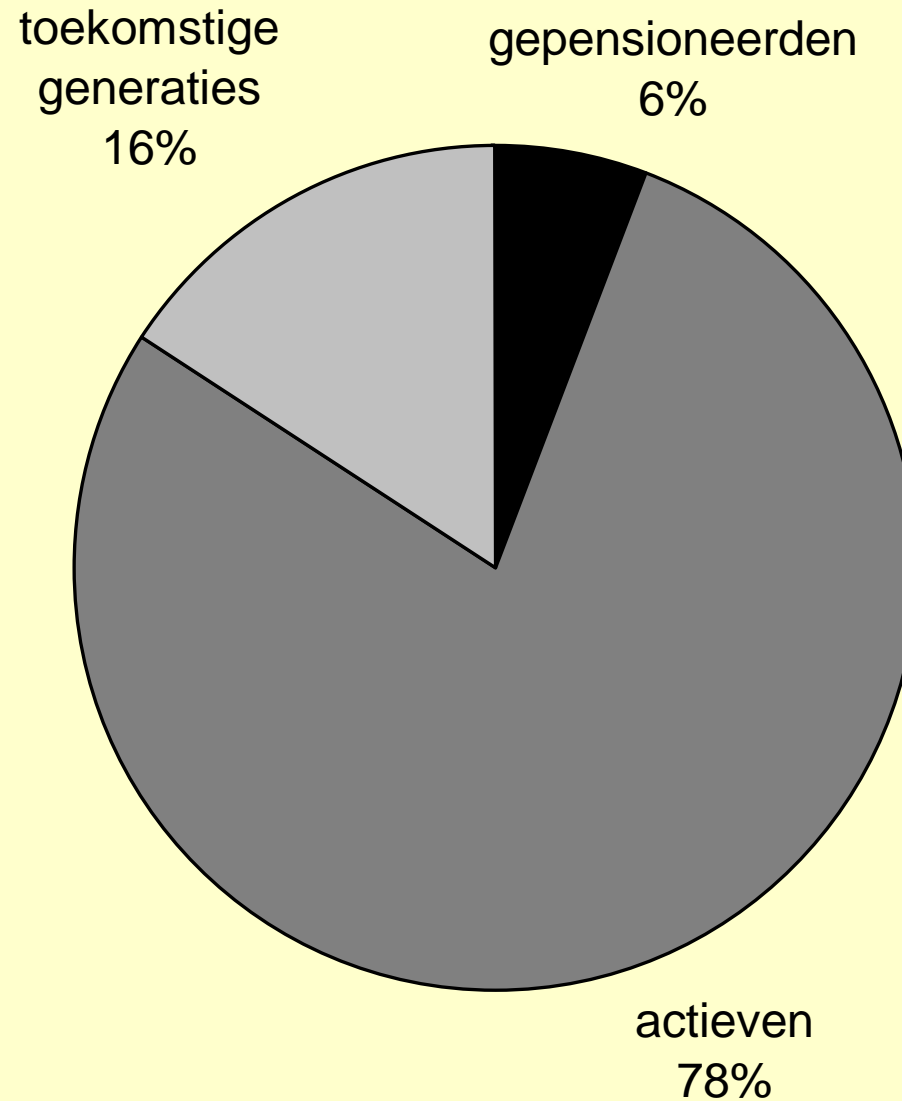
ML-Pensioenfondsen

DC-Pensioenfondsen

Intergenerationele risicodeling?

DB versus DC

- Verstoring arbeidsmarkt
- Discontinuïteitrisico
- Omvang en welvaartswinst van intergenerationele risicodeling beperkter dan vaak gedacht (WRR)
 - ▶ Pensioenfondsen kunnen maar beperkt schokken naar de toekomst uitsmeren (PVK)
 - ▶ DC dan ook niet veel riskanter dan DB
 - ▶ DC en DB groeien naar elkaar toe: staffels en indexatiekortingen maken rendement op DB-pensioenen afhankelijk van kapitaalmarktrendement
- Waarde van DB moet vooral zitten in efficiënte organisatie van risicodeling tussen huidige generaties
 - ▶ kunnen pensioenfondsen dit beter (lagere kosten) dan de markt?

Toekomstig onderzoek

- Alternatieve beleidsopties
 - ▶ andere invullingen van staffel
 - ▶ andere keuzes voor hersteltermijn

- Geïntegreerde benadering van welvaartseffecten van intergenerationele risicodeling en van arbeidsmarktdistorties

- Gedragseffecten van risico's
 - ▶ spaar-, beleggingsgedrag

- Alternatieve beleggingsinstrumenten (indexleningen) en beleggingsbeleid

Centrale stellingen

- Beperking van macro-economische (arbeidsmarkt-) verstoringen vereist sneller afrekenen (korten op rechten of eenmalig storten)
 - ▶ middelloon versus eindloon
- Behalve bij aantasting opgebouwde rechten, heeft versobering pensioen geen of ongunstig effect op werkgelegenheid
- Schokbestendigheid profiteert van:
 - ▶ indexatiekortingen (middelloon)
 - ▶ versobering pensioenen, in de vorm van:
 - verlaging ambitieniveau
 - verhoging pensioenleeftijd
- DB en DC vertonen gelijkenis
 - ▶ pensioenfondsen dragen maar beperkt bij tot intergenerationele risicodeling met toekomstige generaties
 - ▶ DB-systeem met conditionele pensioenen mix tussen pure DB en pure DC